CHOKOLA'J, CACAHUATL, CHOCOLATE, CZEKOLADA

Nazwa czekolada ma podobne brzmienie w wielu językach. *Chocolate* po angielsku i hiszpańsku, *chocolat* po francusku, *cioccolato* po włosku, *шоколад* po rosyjsku. Najpopularniejsze w nauce wytłumaczenie etymologii nazwy przysmaku, to przekształcenie występującego jakoby w nahuatl języku Azteków słowa *chocolatl*, gdzie podobnie do innych słów z tego języka końcówka -tl przeszła w końcówkę –te. Jednakże problemem jest fakt, że podobne słowo w języku azteckim nie występuje, natomiast napój sporządzany na bazie ziaren kakao nazywano *cacauatl* czyli *woda kakaowa*. Sam zdobywca Meksyku Cortés nazywał czekoladę po prostu *cacao*.

Nazwa *chocolatl* pojawia się natomiast w użyciu w końcu XVI w. i szybko zastąpiona jest formą *chocolate*, która zdobyła wielką popularność najpierw wśród mieszkańców Nowego Świata, a następnie w Europie. Pojawienie się tego neologizmu jest trudne do wytłumaczenia. Zbitka *choco* (kakao) oraz *latl* (woda) w języku nahuatl nie występują, a proponowana zbitka *xocoatl* (*gorzka woda*) jako podstawa słowa *chocolate* jest trudna do wytłumaczenia.

Prawdopodobne jest też pochodzenia nazwy czekolada z określenia *chokola'j*, czyli tradycyjnego w kulturze Majów wspólnego picia wspomnianego napoju bądź też z zastąpienia w majańskim wyrażeniu *chocol haa* (gorąca woda) słowa *haa* jego azteckim odpowiednikiem *atl*. Stąd pojawiłoby się najpierw wspomniane już *chocolatl*, a następnie *chocolate*.

Nowe słowo doskonale zastąpiłoby znane w języku azteckim *cacahuatl*, które miało dwa mankamenty. Po pierwsze oznaczało zimny i gorzki napój Azteków, a Hiszpanie w Nowym Świecie woleli pić go na wzór Majów jako gorący i w dodatku słodki, a po drugie zawierało człon *caca*, który w językach romańskich (a do tych zalicza się hiszpański) momentalnie nasuwał skojarzenia z często wulgarnym określeniem odchodów.

W taki oto skomplikowany sposób pojawiło się słowo czekolada, określające jeden z najwspanialszych przysmaków w dziejach człowieka.